

Laura Zərbəliyeva
Azərbaycan Dillər Universiteti

İNDONEZİYADA MİLLİ İNTEQRASIYA VƏ İNDONEZİYA DİLİ

Açar sözlər: İndoneziya dili, malay dili, milli inteqrasiya

Keywords: the Indonesian language, the Malay language, national integration

Ключевые слова: индонезийский язык, малайский язык, национальная интеграция

İndoneziya dili müasir İndoneziyada milli azlıq təşkil edən malay etnosunun dili – malay dili əsasında formalaşmış və 1945-ci ildə İndoneziya müstəqillik əldə etdikdən sonra bu dil ölkənin adına uyğun olaraq *İndoneziya dili* adlandırılmışdır. Ona görə də müstəqillikdən əvvəlki dövrlərdən bəhs edərkən bu dili *malay dili* adlandırırlar. Yüzlərlə etnosun və dilin vətəni olan İndoneziyada milli dil və dövlət dili kimi məhz azlıq təşkil edən malay etnosun dilinin seçilməsi onun uzun müddət ərzində *lingua franca* funksiyasını yerinə yetirməsi ilə əlaqədardır.

İndoneziya post-kolonial ölkələr arasında yerli dillərdən birini milli dil kimi elan etmiş yeganə ölkədir və bu, onun çox cəsarətli addımı hesab edilir [10]. İndoneziya dili ölkədə birlik və bütövlüyün formalaşmasında çox böyük rol oynamış [4, s.15], müstəmləkəçilərə qarşı mübarizədə ölkədəki bütün xalqların birlik dili olmuşdur [1, s.14].

Hələ XX əsrin 70-ci illərində Y.A.Kondraşkina [5, s. 81-82] İndoneziya dilinin milli inteqrasiyada əhəmiyyətini belə qiymətləndirmişdir: “Hazırda İndoneziya dili siyasi və inzibati həyatın, ədəbiyyat, mətbuat, radio, kino, televiziya, elm və təhsilin dilidir, iqtisadi, hərbi, hüquq və mədəniyyət sahələrində də ünsiyyət vasitəsidir. Bu dil şəxsi yazışmada getdikcə daha çox istifadə olunur və daha çox qarışıq nıqahlı ailələrdə əsas ünsiyyət vasitəsinə çevrilir. Lakin indoneziyalıların əksəriyyəti üçün yerli dillər ana dili funksiyasını yerinə yetirməkdə davam edir və həmin dillərin istifadəsi məişətdə və şifahi xalq yaradıcılığında, hətta bəzi təcrid olunmuş ərazilərdə də inzibati dairələrdə üstünlüyə malikdir. İkidilliliyin yayılması, yəni əhalinin həm İndoneziya dilində, həm də yerli dillərdən birində danışması ölkənin dil şəraiti üçün səciyyəvi xüsusiyyətdir. Bütün əhalinin İndoneziya dili ilə əhatə edilməsi problemi həm dövlət, həm də cəmiyyət üçün aktualdır, çünki burada vahid dil – İndoneziya dili çoxsaylı İndoneziya xalqlarının vahid İndoneziya millətinə inteqrasiya etməsi üçün bir vasitə kimi çıxış etmişdir.” Lakin son statistik göstəricilər İndoneziya dilinin əhatə dairəsinin keçən əsrin sonu ilə müqayisədə sürətlə genişləndiyini və qısa zaman ərzində bütün ölkə əhalisinin bu dili mənim-səyəcəyini deməyə əsas verir.

Çoxmillətli və çoxdilli İndoneziyada milli dil və dövlət dili kimi məhz malay/İndoneziya dilinin seçilməsinin obyektiv səbəbləri vardır.

Malay dili Srivicaya dövründən ticarət dili kimi istifadə olunmuş və ticarət əlaqələrində müxtəlif millətlərin nümayəndələri üçün *lingua franca* funksiyasını yerinə yetirmişdir. Digər tərəfdən, o, İndoneziya dilləri arasında qrammatik struktur baxımından daha sadədir. Bundan başqa, ölkə ərazisində malay dili uzun bir

dövr ərzində ticarət dili kimi artıq böyük kütlənin dilinə çevrilmiş olduğundan müxtəlif etnoslar arasında münafişələrə səbəb olmayacaq və ayrışdırıcılıq yaratmayacaqdı [4, s.3-4]. N.A.Simoniyanın yazdığına görə, həmin dövrdə malay dilində İndoneziya əhalisinin yalnız 6-7%-i (Sumatranın şərq sahilinin sakinləri olan malaylar, Kalimantanın sahilələri ərazilərində yaşayan etnoslar, o cümlədən Palembanglilər, cambililər, riauylular və başqaları) danışdı [1, s.12].

Lakin inkişaf edərək milli dil, dövlət dili kimi kodifikasiya edilmiş, sabitləşmiş müasir İndoneziya dili indi bazasında formalaşdığı həmin malay dilindən çox fərqlənir. Bu, zaman, siyasi, sosial-mədəni amillər və elm və texnologiyanın inkişafı kimi amillərin təsiri ilə izah edilə bilər.

İndoneziya (malay) dilinin makrovasitəçi dilə çevrilməsi prosesi tədricən baş vermişdir. Əvvəlcə o, *lingua franca* kimi ticarət əlaqələri səviyyəsində müxtəlif etnik qruplara xidmət etsə də, tədricən öz işlənmə dairəsini genişləndirirdi. Malay dili köynə funksiyasını İndoneziya milli müstəqillik əldə etməzdən çox-çox əvvəl yerinə yetirirdi. Lakin onun millətlərarası ünsiyyət vasitəsinə çevrilməsi üçün hələ əlverişli şərait yaranmamışdı. Savadsızlığın yüksək həddə olması, əhəlinin əksəriyyəti üçün təhsilin əlçatmazlığı, mədəni səviyyənin aşağı olması, müstəmləkəçilərin yürütdüyü dil siyasəti kimi səbəblər malay dilinin daha geniş arealda yayılmasına mane olurdu. Bunun nəticəsi kimi, malay dilindən hələlik əsasən sahilboyu ərazidə yaşayan əhali və müxtəlif etnosların məskunlaşdığı şəhərlərdə sakinlərin yalnız müəyyən qismi istifadə edirdi. Yuxarı təbəqədən olan ailələr holland dilində danışmağa üstünlük verir, kənd əhalisi isə yerli dillərdən istifadə edirdilər [3, s.95-96].

A.B.Belenkiyin qeyd etdiyi kimi, "Budi Utomo", "Sarekat Islam" və digər siyasi təşkilatların yaradılması üçün keçirilən konqreslərdə malay dilindən istifadə edilmişdir. Sonralar bu dil onların işçi dilinə çevrilmişdir. Pamançak Nazirin yazdığına görə, 1928-ci ildə İndoneziya gənclərinin keçirdiyi və ölkənin müxtəlif ərazilərindən ayrı-ayrı xalqların nümayəndələrinin və müxtəlif siyasi fikirləşənlərin iştirak etdiyi konqresdə "İndoneziyanın müstəqilliyinin və azadlığının qaytarılması tələbləri ilə yanaşı, İndoneziya *vahid bayraq və İndoneziya xalqı üçün vahid dil olan İndoneziya dili* ilə vahid millətə təmsil etməlidir" kimi fikirlər səsləndirilmişdir [1, s.14]. 1933-cü ildən malay dili gənc yazıçıların əsərləri vasitəsilə daha geniş yayılmağa başlamışdır. 1945-ci ildə İndoneziya Respublikasının konstitusiyasının 36-cı maddəsi ilə İndoneziya dili dövlət dili kimi təsdiq edilmişdir [4, s.5].

Milli azadlıq hərəkatının güclənməsilə İndoneziya dili azadlıq uğrunda mübarizədə xalqların birləşməsində bir vasitə kimi çıxış etməklə xüsusi əhəmiyyət kəsb etməyə başladı. Müstəqilliyin və İndoneziya dilinin dövlət dili elan olunması bu dilin inkişafına və yayılmasına güclü təkan verdi. Lakin müstəqillik dövrünün əvvəllərində İndoneziya dili hələ kifayət qədər yayılmamışdı, çünki ölkənin uzaq ərazilərdə olan əhalisi ümumi sosial-iqtisadi sistemə, milli daxili bazara və vahid ümumdövlət kommunikasiya prosesinə cəlb olunmamışdı. Eyni zamanda kütləvi informasiya vasitələri kifayət qədər inkişaf etməmişdi, savadsızlıq yüksək həddə qalmaqda davam edirdi, məktəb yaşlı uşaqların xeyli hissəsi təhsildən kənar qalmışdı [3, s.96].

Y.V.Maretin indoneziyalı və əcnəbi alimlərin apardıqları tədqiqatlara əsaslanaraq 50-ci illərdə İndoneziyada yerli əhali ilə heç də həmişə İndoneziya dili vasitəsilə ünsiyyət saxlamağın mümkün olmadığını qeyd edir. Yalnız 70-ci illərdə radio və televiziya yayımının inkişafı və əhatə dairəsinin genişlənməsi, məktəblərin və ali təhsil müəssisələrin sayının artması, qəzet və jurnalların tirajının çoxalması və savadsızlıq əleyhinə aparılan mübarizə nəticəsində İndoneziya dili daha çox əhalinin ünsiyyət vasitəsinə çevrilməyə başladı. Başqa sözlə, onun mövqeyi yalnız şaquli şəkildə deyil (ictimai fəaliyyət dairələrində istifadə edilməklə), həmçinin üfüqi şəkildə (ərazi baxımından yayılması və bu dildə danışanların sayı nəzərdə tutulur) möhkəmlənirdi [3, s.96].

70-ci illərdə indoneziyalı tədqiqatçı H.Abas İndoneziya əhalisinin 1981-ci ildə 49,66%-nin, 1991-ci ildə 59,47%-nin, 2001-ci ildə 69,01%-nin İndoneziya dilində danışa biləcəyini və yalnız 2041-ci ildə ölkə əhalisinin bütünlüklə dövlət dilinə yiyələnmiş olacağını proqnozlaşdırmışdı [3, s.96-97]. Lakin Y.A.Kondraşkinin 80-ci illərdə verdiyi proqnoza görə, XXI əsrin ortalarında belə, bütün ölkə əhalisinin İndoneziya dilinə yiyələnəsi mümkün deyildir, çünki bu dili bilmə səviyyəsi müxtəlif olacaq (cəmiyyətin sosial cəhətdən aktiv təbəqəsi adətən ümum-millî ünsiyyət dilinə daha sürətlə yiyələnir və kənd əhalisi və digərləri ilə müqayisədə bu dildən daha tez-tez istifadə edir) və əhalinin əksər hissəsi üçün İndoneziya dili əvvəlki kimi ikinci dil olaraq qalacaqdır. Ən yaxşı halda isə, demək olar ki, bütün əhali ikidilli ola bilər [3, s.96-97]. 2003-cü ildə amerikalı tədqiqatçı R.Enqlbretson İndoneziya hökumətinin 2041-ci ilə qədər bütün ölkə əhalisinin İndoneziya dilində danışacağını iddia etdiyini qeyd edirdi [7].

80-ci illərdə İndoneziya əhalisinin təxminən yarısının İndoneziya dilini bilməsi və onun ən mühüm ünsiyyət dairələrində istifadə olunması faktları nəzərə alınarsa, bu dili haqlı olaraq ümum-millî ünsiyyət dili və ya makrovasitəçi dil adlandırmaq olar. Alman alimi U.Kratsın fikrincə, 70-ci illərdə İndoneziya dilinin makrovasitəçi dil funksiyasını yerinə yetirməsi faktı artıq heç bir şübhə doğurmurdu. Həmin illər Dil İnkişafı və Quruculuğu üzrə Milli Mərkəzin rəhbəri olmuş A.Halimin dediklərinə görə isə, İndoneziya dilinin başqa dillə əvəz olunmasına ehtiyac duyan belə, olmamışdır [3, s.97].

2010-cu ildə keçirilmiş siyahıyaalmaya görə, İndoneziyanın beş yaşdan yuxarı əhalisinin yalnız 19,9%-i gündəlik ünsiyyətdə İndoneziya dilindən, qalan 79,5%-i yerli dillərdən və 0,3%-i isə əcnəbi dillərin birindən istifadə edir. 1990-cı ildə əhalinin yalnız 10,7%-nin gündəlik ünsiyyətdə İndoneziya dilindən istifadə etməsi nəzərə alınarsa, İndoneziya dilinin gündəlik ünsiyyətdə istifadəsinin getdikcə genişləndiyini, yəni iyirmi il ərzində bu rəqəmin iki dəfə artdığını demək olar. Lakin İndoneziya dilinin məişətdə geniş istifadəsi əyalətlərin heç də hamısında eyni deyildir. Yalnız Cakarta Xüsusi Əyaləti (90,7%), Qərbi Papua (69,7%), Riau arxipelağı (58,7%), Şimali Sumatra (55,6%) və Şərqi Kalimantan (53,5%) kimi əyalətlərdə əhalinin böyük hissəsi gündəlik ünsiyyətdə İndoneziya dilindən, qalan 28 əyalətdə isə yerli dillərdən istifadə edir [9].

Mərkəzi Statistika İdarəsinin məlumatına görə [8], 1994-cü ildə 7-12 yaş arasında olan uşaqların 94,06%-i, 13-15 yaş arasında olan uşaqların isə 72,39%-i təhsilə cəlb olunmuşdu, 2016-cı ildə isə bu göstərici müvafiq olaraq 98,98% və

94,79% olmuşdur. Ölkədə savadlılıq dərəcəsi haqqında olan məlumat isə aşağıdakı kimidir: 1994-cü ildə 10 yaşdan yuxarı uşaqların 12,74%-i, 15 yaşdan yuxarı olan uşaqların 14,84 %-i, 15-44 yaş arasında olanların 6,90 %-i, 45 yaşdan yuxarı olanların 36,06%-i savadsız olmuşdursa, 2016-cı ildə isə bu göstərici müvafiq olaraq 4,19%, 4,62%, 1,00%, 11,47% olmuşdur.

İndoneziya məktəblərində tədris İndoneziya dilində aparılır. Yuxarıda verilmiş statistik göstəricilər əsasında demək olar ki, əhalinin böyük əksəriyyəti təhsil ala bilir və yalnız çox az hissəsi savadsızdır. Bundan başqa, burada əhalinin yerli dillərdə deyil, məhz İndoneziya dilində yayımlanan televiziya və radio verilişlərinə daha böyük maraq göstərməsi də müşahidə edilir. Bu faktları nəzərə alsaq, İndoneziya dilini qısa zaman ərzində bütün ölkə əhalisinin mənimsəyəcəyi barədə proqnozların özünü doğrulda biləcəyini ehtimal etmək olar.

İnteqrasiya prosesləri hər bir ölkədə müxtəlif intensivlik dərəcəsinə və özünəməxsus xüsusiyyətlərə malik olur. Bu, bir sıra səbədən – əhalinin etnik tərkibi, daxili iqtisadi əlaqələrin inkişafı, təcrid olunmuş ərazilərdə yaşayan xalqın mədəniyyət səviyyəsi, dövlət dilinin əhalini əhatə etmə dərəcəsi və s. amillərdən asılıdır [3, s. 97].

Müxtəlif etnik qrupların inteqrasiya proseslərinə cəlb olunması problemi daxili iqtisadi əlaqələrin güclənməsi və milli bazarın yaranması və inkişafı ilə sıx bağlıdır [3, s. 97]. Hələ XX əsrin 60-cı illərində N.A.Simoniya [6, s.101] qeyd edirdi ki, milli iqtisadiyyatın yaradılması birlik üçün həlledici rol oynayan şərtlərdən biridir, çünki o, ictimai əmək bölgüsünün dərinləşməsinə, bununla da İndoneziyanın müxtəlif etnosları arasında sabit iqtisadi birləşməsinə gətirib çıxarır.

Y.V.Maretinə görə, milli inteqrasiya prosesləri başlıca olaraq iqtisadiyyatın inkişaf səviyyəsindən asılı olur. Daxili bazarın güclənməsi İndoneziya xalqları arasında ərazi baxımından mədəni və digər əlaqələrin möhkəmlənməsinə yardım edə bilər. Onun fikrincə, 70-ci illərdə İndoneziyada ümummillə vahid daxili bazarın yaranmasının əlamətləri belə, mövcud olmamışdır. İndoneziya sosioloqu və tarixçisi Sucatmoko da qeyd edirdi ki, vahid ümummillə daxili bazarın olmadığı şəraitdə İndoneziya cəmiyyəti üzvi şəkildə birləşməmiş cəmiyyət olaraq qalacaqdır. Hətta vahid dilin mövcud olması belə, milli inteqrasiyanı xeyli ləngidir və mürəkkəbləşdirir [3, s.98].

70-80-ci illərdə vahid iqtisadi sistemin olmaması yalnız İndoneziyada deyil, inkişaf etməkdə olan digər ölkələr üçün də xarakterik olmuşdur. Ona görə də həmin ölkələrdə vətəndaşlıq hissələrinin formalaşmasında maraqlı olan hakim dairələr inteqrasiyanın mədəni-ideoloji amillərinə böyük əhəmiyyət vermişlər. Onlardan biri etnoslararası rəsmi ünsiyyət vasitəçisi funksiyasını yerinə yetirən dil amilidir [3, s.99]. Vahid dil İndoneziya üçün yalnız siyasi birləşmənin möhkəmləndirilməsi və sabit dövlət birləşməsinin yaradılması baxımından deyil, həmçinin iqtisadi quruculuq baxımından zəruri olmuşdur. Dil birləşməsi vahid millətin formalaşdırılması baxımından onun bəlkə də ən mühüm tərəfidir. Bununla yanaşı, vahid İndoneziya dili daha az inkişaf etmiş xalqların (dayak, toraca, batak, kubu və papualıların) digər İndoneziya xalqlarının daha yüksək mədəniyyətinə, eləcə də dünya mədəniyyətinə qovuşmasında da mühüm rol oynamışdır [6, s. 136].

Yeni rejim dövründə hökumət orqanları obyektiv və subyektiv səbəblərdən dil problemlərinə böyük əhəmiyyət verməmişdir. Həmin dövrdə ölkədəki siyasi

vəziyyət hələ stabilləşməmişdi, ağır iqtisadi vəziyyət isə dil problemlərini həll etmək üçün vəsait ayırmağa imkan vermirdi. Bununla yanaşı, hakimiyyətə gəlmiş hərbcilər dil siyasəti həyata keçirməkdə təcrübəsiz və ümumiyyətlə, belə problemləri dərk və həll etməkdən uzaq idilər. Bir çox elm və ədəbiyyat xadimləri represiyalar nəticəsində fiziki olaraq məhv edilmiş, digərləri isə bu fəaliyyətdən məcburi şəkildə uzaqlaşdırılmışdı. Lakin tezliklə hakim dairələr çoxmillətli İndoneziya dövlətinin sosial-siyasi inteqrasiyasının gücləndirilməsi prosesində milli dil siyasətinin mühüm olduğunu anladı [5, s.84].

Həmin dövrdə İndoneziya alimləri də milli inteqrasiya vasitəsi kimi çıxış edən İndoneziya dilinə diqqət yetirməyə başlamışdılar [3, s.99]. 1945-1965-ci illərdə yalnız bir ümummillətli dil seminarı keçirilmişdisə, 1966-cı ildən sonra belə seminarlar, simpoziumlar müntəzəm şəkildə keçirilirdi. Seminarlarda İndoneziya dilinin inkişafı və standartlaşdırılması, tədrisi, yerli dillərin vəziyyəti və inkişafı, İndoneziya dilinin təbliğində kütləvi informasiya vasitələrinin əhəmiyyəti kimi müxtəlif mövzular müzakirə edilirdi. 1966-cı ildə Cakartada İndoneziya dili və ədəbiyyatı məsələləri ilə bağlı keçirilmiş simpoziumda məruzələr yalnız İndoneziya dilinin problemlərinə deyil, həmçinin onun yerli dillərlə qarşılıqlı əlaqəsinə həsr edilmişdi. Simpoziumda məktəb qrammatikalarından birinin müəllifi olan İ.R.Pucaviyata ikidilli uşaqlarla əlaqədar tədris problemlərindən danışaraq qeyd edirdi ki, əsas məsələ bir tərəfdən müxtəlif xalqların milli hisslərinə toxunmamaq, digər tərəfdən isə "dildə İndoneziyanın birliyinin zəiflədilməsinə yol verməməkdir". [5, s.92].

1975-ci ildə dil siyasətinə həsr olunmuş seminarla İndoneziya dilinin iki əsas funksiyası – milli dil və dövlət dili funksiyaları müəyyənləşdirildi. Hesab edilir ki, İndoneziya dili 1928-ci ildə məşhur "Gənclər andı"ndan sonra milli dil, 1945-ci ildə isə dövlət dili statusu qazanmışdır [3, s.99].

N.A.Simonyaya görə, ümumindoneziya millətinin formalaşması prosesinin sürətlənməsinə İndoneziya dili milli dil kimi ciddi təkan vermiş bir amil olmuşdur və onun yaranması İndoneziya millətinin formalaşması ilə paralel şəkildə baş vermişdir [1, s.11-12]. Sukarno hökuməti İndoneziya dövlətinin birliyi uğrunda mübarizə apararaq hər vaxtlə vahid İndoneziya millətinin varlığını təbliğ etməklə məqsədli şəkildə İndoneziya dilinin əhəmiyyətinin artmasına təkan vermiş, lakin eyni zamanda bilərəkdən yerli dillərin inkişafını ləngitmiş, onların problemlərini gizlətməmişdir [2, s.178].

Milli dil kimi İndoneziya dili milli fəxrin və milli özünüdərkin simvolu, milli birlik üçün vasitə və mədəniyyətlərarası ünsiyyət vasitəsidir. Dövlət dili kimi isə o, aşağıdakı funksiyaları yerinə yetirir: 1) ölkənin rəsmi dili, 2) təhsil müəssisələrində vasitəçi dil, 3) planlaşdırma, inkişaf və idarəetmə məqsədilə ümummillətli səviyyədə rəsmi dil, 4) mədəniyyətin inkişafı etdirilməsi, elm sahəsi və müasir texnologiyanın istifadəsi üçün rəsmi dil [4, s.5].

Müstəqilliyin ilk dövrlərində İndoneziyada vahid iqtisadi sistemin olmaması problemi milli inteqrasiya prosesinin inkişafını ləngitdiyindən hakim dairələr vətəndaşlıq hisslərini aşılamaq məqsədilə inteqrasiyanın mədəni-ideoloji amillərindən biri olan dil amilinə böyük diqqət göstərməyə, çoxmillətli İndoneziya cəmiyyətində İndoneziya dilinin milli kimliyi əks etdirə bilməsinə çalışmışlar. Onların bu səyləri uğurla nəticələnmişdir. Ölkədə milli inteqrasiya vasitəsi kimi İndonezi-

ya dilinin seçilməsi isə təsadüfi olmamışdır. Bu dil çoxmillətli, çoxdilli İndoneziyada uzun müddət *lingua franca* funksiyasını yerinə yetirmiş və müstəqillik uğrunda birlik və bütövlüyün simvolu olmuşdur.

Ədəbiyyat:

1. Андреев Г.А. Индонезийское государство. Проблема единства и автономии. Москва: Наука, 1974.
2. Зарубежный восток: языковая ситуация и языковая политика. Москва: Наука, 1986.
3. Кондрашкина Е.А. Индонезия: языковая ситуация и языковая политика. Москва: Наука, 1986.
4. Hikmat Ade, Solihati Nani. Bahasa Indonesia. Jakarta: PT Grasindo, 2013.
5. Республика Индонезия. Политика, экономика, идеология (1965-1977). Москва: Наука, 1978.
6. Симония Н.А. Буржуазия и формирование нации в Индонезии. Москва: Наука, 1964.
7. Dakan Myles Louis. The Indonesian Language as a Result of Wider Communication// https://www.swarthmore.edu/sites/default/files/assets/documents/linguistics/2010_MylesDakan.pdf, 2010.
8. Indikator Pendidikan, 1994-2016. Badan Pusat Statistik. <http://demografi.bps.go.id>.
9. Kewarganegaraan, Suku Bangsa, Agama, dan Bahasa Sehari-hari Penduduk Indonesia. Hasil Sensus Penduduk 2010. Badan Pusat Statistik // <http://demografi.bps.go.id>
10. Paauw S. One land, one nation, one language: An analysis of Indonesia's national language policy. University of Rochester Working Papers in the Language Sciences, 5(1), 2-16, 2009 // <http://www.sas.rochester.edu/cls/assets/pdf/working/Paauw.pdf>

Summary

National Integration in Indonesia and the Indonesian Language

This article deals with the role of the Indonesian language in the national integration in Indonesia. During the early years of independence there were no signs of a single economic system in Indonesia. Therefore, in order to develop a sense of citizenship, the ruling circles were trying to draw people's attention to the language factor – a cultural-ideological factor, and to make the Indonesian language unite all the ethnicities populating the country. Those efforts were successful; however, the Indonesian language was not chosen accidentally as a means of national integration in the country. This language had long functioned as a *lingua franca* in multi-ethnic and multilingual Indonesia and had been a symbol of unity and integrity.

Резюме

Национальная интеграция в Индонезии и индонезийский язык

В статье рассматривается роль индонезийского языка в национальной интеграции в Индонезии. Так как в первые периоды независимости в Индонезии отсутствовала единая экономическая система, правящие круги с целью привить народу чувства гражданства старались обращать особое внимание на языковой фактор, являющий собой один из культурно-идеологических факторов, превратить индонезийский язык в нечто объединяющее все этносы, населяющие эту страну. Их усилия принесли ожидаемые плоды. Индонезийский язык был выбран не случайно в качестве средства национальной интеграции в стране. Этот язык в течение длительного времени выполнял функцию *lingua franca* в многонациональной и многоязычной Индонезии и был символом единства и целостности